

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 244. szám
1989. október 14., szombat

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 5,30 forint

Nagymarost egy Berettyóra?

Tőzsde — kérdőjelekkel

A forgalmas pesti belváros után szinte templomi a csend a Magyar Nemzeti Bank lenyűgöző előcsarnokában. A pénz eme szentélye eredetileg osztrák—magyar banknak épült, s mit sem változott az elmúlt száz évben. Békébeli emeletek merész ívű lépcsőfordulói, ólomberakásos, színes ablaktáblák feledtetik a szürke egyenruhás, sétálgató öröket. A két ember magasságú, sötétre érett, nehéz ajtókon csak a névtáblák cserélődtek időről időre. A fekete-arany feliratokkal együtt a szellem is változott a falak között. Sokak szerint egyszerűen csak szünetelt. Még fél emberöltővel ezelőtt is kiátkozandónak, egyszer majd végleg eltűnő valaminek kiáltották ki erre felé a pénzt. Mára sok mindent sikerült a fejről a talpára állítani. Ezek a gondolatok kavargtak bennem a tőzsdeklub múlt heti megnyitóján, a lámpákkal és kamerákkal dacoló, lenyűgöző patinájú tanácsteremben.

Az előadók igen változatos, gyakran homlokegyenest ellenkező gondolatokkal próbálták maguk mellé állítani a szakmai közönséget. A bankelnök szerint a részvénytulajdonosok széles táborra nélkül elképzelhetetlen a tőzsde, kulcskérdés tehát a privatizáció. Válságban nem lehet tőzsdét alapítani — vallotta a történész-közgazdász. Az eddigi rendszer működésképességéről beszélt a miniszterhelyettes, de a privatizáció megnyugtató formáinak hiányával folytatta. Az értékpapír-kereskedő két-száz milliárdnyi tőzsdeképes értékpapírt becsült. Nincs ugyan még annyi autó, hogy az halaszthatatlanul KRESZ-szabályokat követelne, de az értékpapírtörvényre szükség van, akkor is, ha az a jövőnek írodik.

Még a harminc alatti — bár különböző vonalon dolgozó — pénzügyi szakemberek véleménye is eltérő. Az első, és maig egyetlen klasszikus részvénytársaság, a Radius Hungaricus ügyvezető titkára, Pobjáknik Péter.

— Részvénytársaság csak egy van?

— Ha magánszemélyek befektetése kitétel, akkor igen. Az egymilliárdos alap-tőkéből 600 milliót jegyzett a közel ötezer magánrészvényes. Befektető társaságként működünk, 25 százalékos adózott nyereség alatt nem helyezzük ki a pénzünk.

— Nem sok ilyen terület lehet!

— Bioélelmiszerek, fogtechnika, valutás fogászat. Külkereskedelem, döntően bizományos alapon.

— Szombathelyen könnyű. Nincs is már nyugati határunk!

— Ennek ellenére a külföldi tőke részesedése mindössze 2 százalékos.

— Értéktőzsdét is terveznek...

— Megszereztük és felújítottuk az ezer négyzetméteres Brenner-villát. Van 15 telefonvonalunk, már csak az értékpapírtörvényre várunk.

Debreczeni Kálmán, a Dunabank igazgatója óvatosságra int. Törvényalkotási örület van, s ebben a tőzsde csak egy kokárda, amit kitűzhetünk. Egyszerűen kialakulatlan piaci elemeket akarunk szabályozni.

— Nem sok mindenben értett egyet az utolsó fel-szólalóval.

— Az általa említett két-száz milliárdnyi értékpapírnak jó, ha 5 százaléka tőzsdeképes. A mai törvények is elegendők lennének a heti tőzsdénapok jelképes, félmilliós forgalmának akár az ezerszeresére is. Nagymarost építünk egy Berettyóra.

— Ennyire korai az értékpapírtörvény?

— Úgy akarunk tőzsdét, hogy magát a spekulációt is állami ellenőrzés alá szorítsuk vonni. Nagyon kevesen értik meg ezeket a folyamatokat, messze vagyunk a részvények elszemélytelenedésétől, amely minden igazi tőzsde alapja.

— Mikorra érhetnek meg a feltételek?

— Ez a következő három-négy évben még nem várható. Nagyon sietünk, s ezért válhatott egy tisztán gazdasági ügy politikai tényezővé. A Parlamenten természetesen ez a törvény is át fog menni, néhány év múlva pedig majd levonjuk a tanulságokat.

— Mint a lakossági kötvényekkel kapcsolatban...

— Az jól indult, hiszen a deklarált 6-7 százalékos infláció mellett adott 11 százalékos. Ezt, illetve a lassan beinduló másodlagos forgalmazást egyebek mellett az állami deficitet finanszírozó, megemelt kamatú kötvényekkel tette tönkre a Pénzügyminisztérium.

Kovács András

A cégnyilvántartásról

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott.

Az Elnöki Tanács törvényerejű rendeletet hozott a bírósági cégnyilvántartásról és a cégek törvényességi felügyeletéről. A cégek bírósági nyilvántartása a megváltozott társadalmi és gazdasági viszonyok között tömegessé vált. Ez tette indokolttá a jogintézmény újraszabályozását, az 1985-ben meghozott törvényerejű rendelettel. E jogintézmény funkciójában lényeges változást hozott a gazdasági társulásokról szóló 1988. évi VI. törvény, amely valamennyi gazdasági társaság esetében kötelezővé, és egyben a megalakulás feltételévé tette a cégnyilvántartásba való bejegyzést. A törvény a cégbírósg hatáskörébe utalta a gazdasági társaságok törvényességi felügyeletét is.

Az 1989. évi törvényhozás újabb nagy jelentőségű, a gazdaság szerkezetének átalakítására hivatott jogszabályokat alkotott, amelyek következtében 1990. január 1-jétől a gazdálkodó szervezetek feletti törvényességi felügyelet egységessé válik, tekintve, hogy a vállalatok és a szövetkezetek törvényességi felügyeletét is a cégbírósg végzi.

Az ezekre a körülményekre tekintettel hozott törvényerejű rendelet 1990. január 1-jén lép hatályba, és ezzel egyidejűleg az 1985. évi 16. tvr., valamint az ezt módosító 1988. évi 28. tvr., s a leányvállalatok nyilvántartási rendjéről, a szövetkezetek és vizsgázózkodási társulások törzskönyvéről, valamint a képviselői könyvről szóló 63/1988. (XII. 26.) PM-rendelet hatályát veszti.

Az Elnöki Tanács módosította a Magyar Gazdasági Kamaráról szóló 1985. évi 11. tvr.-t. A módosítást a

kamarához tartozó szervezetek feladatkörének bővülése, egy részüknek önálló jogi személyévé válása, valamint a kamara koordinációs tevékenységének elősegítése tette időszerűvé. Az új szabályozás folytán megnyílt a lehetősége annak, hogy a kamarának egyesületek és egyesíci cégek is tagjai lehessenek.

Az Elnöki Tanács az egyesülési jogról szóló törvény rendelkezéseivel összhangban hatályon kívül helyezte a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat jogállásáról és felügyeletéről szóló korábbi határozatait, és 1990. január 1-jétől hatálytalanná szüntette ezen szervezetek feletti a Minisztertanács felügyeletét.

A testület a továbbiakban közseggyesítések megszüntetéséről, közös tanácsból kiváló községekben községi tanács szervezéséről határozott.

Az Elnöki Tanács bírákat mentett fel és választott meg, majd kegyelmi ügyekben döntött.

Kibontják a Hősök kapuja freskóit

Aba-Novák Vilmos, a római iskolát megjárta festő, 1937-ben készítette azt a freskót, melyet a Hősök kapujának boltívén csodálhattak meg a járókelők, 1949-ig. Ekkor a város vezetői levakoltatták a falfestményt. Az utókor fekete-fehér fotóról ismerheti csupán a monumentális alkotást, mely az első világháború nyomasztó élményeiből született. Sokan emlékezhetnek még a képre, ahol a művész katonákat és fiaikat sirató asszonyokat vonultatott fel, s igen expresszív módon jelenítette meg a háború riasztó történéseit. A freskót most a városi tanács és a műemléki felügyelőség szakemberei megpróbálják megmenteni az utókorunk. Megkezdtek a vakolat eltávolítását az értékes freskóról, s reménykednek abban, hogy sikerül a híres Aba-Novák-festményt eredeti szépségébe visszaállítani.

Jövő szombaton: Nyers Rezső, Vastagh Pál, Pozsgay Imre Szegeden

Nagygyűlés, fesztivál az elnökválasztási kampány kezdetén

Vastagh Pál, az MSZP vidéki titkára sajtótájékoztatót jelentette be tegnap: ha a Parlament 17-én meghozza a köztársasági elnöki intézményről szóló törvényt, 21-én Szegeden politikai nagygyűléssel és fesztivállal megkezdődik a párt köztársasági elnökjelöltjének, Pozsgay Imrének országos választási kampánya. Az egész napra tervezett eseménysorozatot úgy szervezik meg, hogy a változatos és szórakoztató programokra minél több érdeklődő elmenjen, hiszen az elnökválasztási kampány nyitányát össze akarják kapcsolni a szervező párt politikai céljainak, programjának széles körű megismertetésével is.

A művészeti és szórakoztató rendezvényeken elsősorban szegedi művészeti csoportok lépnek fel. A Sportszarnokban, illetve környékén zajló események családi programok lesznek, amj azt jelenti, hogy minden korosztály találhat az érdeklődésének megfelelőt. Késő délutánra tervezik a politikai nagygyűlést, ezután pedig fórumon válaszol kérdésekre Nyers Rezső, Pozsgay Imre, Vastagh Pál.

Az MSZP-nek ez lesz az első országos rendezvénye, amelyen azt is be kívánják mutatni, hogy politikai munkájukhoz milyen új formákat talált.

Kérdésekre válaszolva Vastagh Pál a következőképpen mondta az új párt szervezősének első tapasztalatairól: először az apparátusban dolgozókat kérték, hogy nyilatkozzanak, belépnek-e az MSZP-be. Az a tapasztalat, hogy nemcsak általában a volt MSZMP-tagok hanem az apparátusokból is számosan élnek a lehetőséggel, s kéri a kongresszuson megállapított gondolkodási időt. Az eddig megtartott tájékoztatókon mindenesetre nagy volt az érdeklődés. Az MSZP szervezésével egy időben megkezdődött egy kommunista párt szervezése is: öt-tíz fős csoportok Szentesen, Makón, Szegeden kifejezték ezt a törekvésüket. Többen úgy nyilatkoztak,

A megyében is szerveződik a kommunista párt

hogy az MSZMP-ben kívánnak maradni. Minthogy azonban az MSZMP jogutódja az MSZP, e név továbbvitelére nincs jogi lehetőség, ám a politikai álláspont természetesen érvényesíthető.

Egy másik kérdés kapcsán a vidéki titkár elmondta, hogy az MSZP tömegpárt kíván lenni, és erre van is esélye, ha a szociáldemokráciától a reformkommunistákig terjedő áramlatokat magába fogadja. Arra a kérdésre (Délmagyarországra), hogy kik a reformkommunisták, azt felelte: akik a reform alapcélkitűzéseivel egyetértenek.

Ugyancsak a Délmagyarországi kérdésre — Melyik platform támogatásával jutott be az elnökségbe? — Vastagh Pál a következő választ adta: „Több platform is támogatott; a Reformszövetség tagjainak mintegy 50 százaléka voksolt melletttem, és egyértelműen támogatott a Népi demokratikus platform. Számos, platformon kívüli, független küldött-társam bizalmát is élveztem. Ez a támogatás kifejeződik abban is, hogy a vidéki titkári posztot megkaptam.” A vidéki titkár ideiglenesen Budapesten fog dolgozni — tudtuk meg. A pártszervezés mostani szakaszában ugyan is a kialakított elképzelések

csak akkor valósulnak meg, ha valaki a gyakorlati szervezőmunkát is magára vállalja. Az apparátusok létszáma ugyanis — januártól — a minimálisra csökken. Csongrád megyében a tavaly év végi 49-hez képest már most is csak 18-an dolgoznak. Az új megyei függetlenített apparátusnak — és erről már Novákné Halász Anna (volt megyei titkár) tájékoztatót — koordináló, szervező, szolgáltató funkciója lesz. A városok és a községek pártszervezeteinek autonómiáját kívánja erősíteni ebben a közvetítő, kiszolgáló feladatkörben. A városi apparátusokban valószínűleg csak egy-két, Szegeden talán négy-öt függetlenített pártmunkás fog dolgozni. Az országos kép nagyon vegyes, hiszen más megyékben nem kezdtek meg olyan ütemben „leépíteni” az apparátust, mint Csongrád megyében.

A Csongrád Megyei Hírlap kérdésére — Foglalkozik-e a pártelnökség a párt-sajtó sorsával? — adott válaszból megtudtuk, hogy a kormány tájékoztatói törvényről szóló előterjesztése kapcsán az MSZP is kifejezi majd álláspontját, amelyben központi helyet kap a nemzeti médiáról szóló véleménye.

S. E.

Népfrontkongresszus a hét végén

A hét végén összeülő két-napos népfrontkongresszus küldötteinek számos fontos kérdésben kell állást foglalniuk: egyebek közt tisztázniuk kell a HNF választásának való részvételét, a mozgalom jövőbeni politikai mozgásterét. Emellett megújítják a vezetőséget, s feltehetően döntenek a népfront önálló köztársasági elnökjelöltje személyéről is.

A HNF ügyvezető elnöksége által tartott pénteki sajtótájékoztatót mindemellett az is kiderült: többször is szóba került az utóbbi hónapok során egy esetleges névváltoztatás is, ám a mozgalom vezetői úgy vélik, nem lenne szerencsés — éppen a választások előtt — egy bejáratott, de korántsem bejáratott néven változtatni.

Az ügyvezető elnökség tagjai kérdésekre válaszolva elmondták: annak ellenére, hogy a HNF önálló jelöltek állít és jelen van a politikai küzdőterén, még nem válik párttá vagy pártszerű

szervezetté, mozgalmi jellegét a jövőben is meg akarja őrizni. Ezzel kapcsolatosan hangsúlyozták: a népfrontot az is megkülönbözteti a pártoktól, hogy nem tör a politikai hatalom megszerzésére, csupán képviselői szerepet vállal — éppen a pártokhoz nem csatlakozók érdekeinek képviseletét. Ehhez azonban — mint kifejtették a tájékoztatót — a mozgalomnak parlamenti helyekre van szüksége. Mindez azonban nem jelenti, hogy a HNF úgymond a pártokkivüliek pártja kívánna lenni, csupán terepet kínál azoknak a százazreknek, akik egyetlen párt vagy politikai szervezet mellett sem kötelezik el magukat.

Ezt a „pártokon kívüliséget” — az ügyvezető elnökség szándékai szerint — a mozgalom most választandó új vezetőségében is érvényre kell juttatni: azaz, olyan tisztségviselőket szeretnének a népfront élére, akik nem tagjai más pártok, szervezettek vezető testületeinek